

NR 11/104 LISTOPAD 2019

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

Nakład: 10 000 egz.

AKTUALNOŚCI

**Tramwaje Śląskie
przedsiębiorstwem
Fair Play**

>>> str. 2

SPACERY PO REGIONIE

Miasto warte symfonii

>>> str. 6-7

ROZMAITOŚCI

**Odblaski mogą
uratować życie**

>>> str. 8

Katarzynkowa podróż w czasie

>>> str. 3

Jedźmy razem

W naszym tramwajowym kalendarzu – oprócz świąt i niedziel – specjalnym kolorem wyróżniony jest dwudziesty piąty dzień listopada. To właśnie wtedy wspominamy świętą Katarzynę Aleksandryjską – patronkę tramwajarzy i kolejarzy. Tegoroczne obchody już za nami (relację zamieszczamy na str. 3). W kościele p.w. Opatrzności Bożej w Katowicach Zawodziu odprawiona została uroczysta msza święta. Zgodnie z tradycją, uruchomiliśmy także specjalny katarzynkowy tramwaj – tym razem można się było wybrać w sentymentalną podróż wagonem serii 105N, numer 546, który dopiero po raz drugi od 1978 roku przewoził pasażerów. Wspomnienie św. Katarzyny to doskonała okazja, by podziękować pracownikom spółki Tramwaje Śląskie S.A. za codzienny trud, rzetelność i zaangażowanie. W naszej pracy najważniejsi są pasażerowie, którym staramy się zapewnić bezpieczną i komfortową komunikację tramwajową. Życzę więc wszystkim Państwu wszelkiej pomyślności i satysfakcji z coraz lepszych warunków podróżowania. Kluczowym przedsięwzięciem, które z pewnością przyczyni się do spełnienia tych życzeń jest „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego”. W tym numerze przedstawiamy kolejny raport z prac realizowanych w ramach unijnego projektu oraz informację o mniejszych, ale także istotnych zadaniach inwestycyjnych.

Spółka Tramwaje Śląskie S.A. bardzo dużą wagę przywiązuje do kwestii bezpieczeństwa. Dlatego zachęcam do zapoznania się z informacją o policyjnej akcji, w której szczególną uwagę objęto przejścia dla pieszych oraz przejazdów dla rowerzystów usytuowane na ruchliwych ulicach.

W listopadowym wydaniu „Silesia Tram News” jest oczywiście miejsce na relaks i rozrywkę. Warto z przymrużeniem oka sprawdzić swoją wiedzę, rozwiązując krzyżówkę albo fotograficzną zagadkę w cyklu „Tramwajem przez świat”. Bardzo kusząca jest propozycja wyjazdu do Głogówka, którą na naszych łamach przedstawia przewodnik turystyczny. Życząc udanej wycieczki, przypominam, że także w drodze na Opolszczyznę należy zachować ostrożność i poruszać się zgodnie z zasadami bezpieczeństwa!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Fot. Andrzej Zowada

Tramwaje Śląskie przedsiębiorstwem Fair Play

W piątek 22 listopada w warszawskim Centrum EXPO XXI odbyła się Wielka Gala programu „Przedsiębiorstwo Fair Play”, podczas której po raz dziewiąty wyróżniona została spółka Tramwaje Śląskie S.A.

W tym roku Krajowa Izba Gospodarcza uhonorowała spółkę Tramwaje Śląskie S.A. już dziewiątym Certyfikatem Jakości Biznesu „Przedsiębiorstwo Fair Play” oraz Platynowym Laurem. Od 2011 roku niezmiennie tramwajowa Spółka podaje się weryfikacji wykwalifikowanych audytorów. Każdego roku wynik jest pozytywny i firma uzyskuje tytuł.

22 edycja programu „Przedsiębiorstwo Fair Play” prowadzona była pod hasłem „Ciekawi jutra”, ponieważ organizatorzy dostrzegając inicjatywy podejmowane przez polskie firmy, ich pomysłowość oraz energię do działania, są przekonani, że coraz częściej rodzime przedsiębiorstwa stają się kreatorami lepszego biznesu, opartego na ciągłej

zmianie i wyższej jakości. Niezmiennie jednak program promuje dobrze pojętą etykę w działalności gospodarczej, rozumianej przede wszystkim jako właściwe zarządzanie relacjami z klientami, kontrahentami, pracownikami, współnikami oraz władzami ogólnopolskimi i lokalnymi.

Tym co wyróżnia program „Przedsiębiorstwo Fair Play” spośród wielu obecnych na rynku certyfikacji jest dogłębna weryfikacja firm biorących udział w programie. Oceniane są wszystkie aspekty działalności firmy, a nie tylko jej wyniki finansowe czy jakość wyrobów. Co ważne, certyfikatu „Przedsiębiorstwo Fair Play” nie można kupić, a przyznawany jest tylko tym firmom, które faktycznie spełniają wszystkie warunki certyfikacji.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Katarzynkowa podróż w czasie

Z okazji tramwajarskiego święta – Katarzynki – pracownicy spółki Tramwaje Śląskie S.A. odebrali odznaczenia wojewódzkie i zakładowe. Nie zabrakło też atrakcji dla pasażerów – uruchomiony został tramwaj specjalny obsługiwany historycznym wagonem 105N.

Tegoroczna Katarzynka była swoistą nostalgiczną podróżą w czasie. Jednym elementem tej podróży był tramwaj specjalny, który odwiedził Chorzów, Katowice, Sosnowiec i Bytom. Wagon serii 105N, o numerze bocznym 546, został wyprodukowany w fabryce Konstal 41 lat temu, ale od początku swojej służby przeznaczony był do szkolenia przyszłych motorniczych. Katarzynka – po tegorocznym Dniu Otwartym – była dopiero drugą okazją do tego, by pasażerowie mogli skorzystać z przejażdżki wagonem przywróconym do swojego oryginalnego wyglądu z 1978 roku. Historię tego wyjątkowego wagonu, a także sylwetkę świętej Katarzyny Aleksandryjskiej oraz specyfikę pracy tramwajarzy, pasażerom przybliżali członkowie Klubu Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorem.

Drugą podróż w czasie odbyli pracownicy Spółki, odznaczeni w czasie katarzynkowej uroczystości odznakami wojewódzkimi i wewnętrznymi. Wśród odznaczonych byli pracownicy z blisko 50-letnim stażem pracy, tacy, którzy w tramwajowym przedsiębiorstwie pracują ponad 40 lat i ci, którzy 3 dekady pracy mają już za sobą. Historii, anegdot, wspomnień było co niemiara. Uroczystość katarzynkowa, z udziałem oficjeli i pracowników Spółki odbyła się w zajezdni Rejonu nr 2 w Katowicach. Wcześniej, w kościele p.w. Opatrzności Bożej w Katowicach Zawodziu odprawiona została uroczysta msza święta w intencji obecnych i byłych pracowników spółki Tramwaje Śląskie S.A. i ich rodzin.

az, red

Fot. Aleksandra Starosta

Katarzynkowy tramwaj specjalny dojechał m.in. do sosnowieckiego Konstantinowa

Fot. Andrzej Zowada

Msza święta rozpoczęła się od modlitwy przed figurą św. Katarzyny Aleksandryjskiej

Fot. Marcin Śliwa

Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego uhonorowany został Tadeusz Błasiak

Fot. Marcin Śliwa

Jerzy Pietrek pracuje zawodowo od 49 lat i od samego początku jest wierny tramwajom

ZŁOTA ODZNAKA HONOROWA ZA ZASŁUGI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Tadeusz Błasiak

ZŁOTA ODZNAKA „ZASŁUŻONY PRACOWNIK KOMUNIKACJI TRAMWAJOWEJ”

- Jolanta Cyroń
- Kazimierz Czachor
- Tomasz Fojcik
- Michał Jarocho
- Andrzej Kania
- Bożena Kwaśniak
- Jerzy Pietrek
- Michał Szczygiel
- Andrzej Zabzański

SREBRNA ODZNAKA „ZASŁUŻONY PRACOWNIK KOMUNIKACJI TRAMWAJOWEJ”

- Danuta Fatejów
- Marcin Głądała
- Sławomir Gwóźdź
- Ireneusz Langer
- Beata Mateusiak
- Waldemar Nowara
- Andrzej Smuga
- Iwona Zdebko
- Henryk Żak

SREBRNA ODZNAKA HONOROWA ZA ZASŁUGI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Harald Molewski

Nie tylko projekt unijny

W każdym wydaniu sporo miejsca poświęcamy na informacje o inwestycjach w tramwajową infrastrukturę, realizowanych w ramach dofinansowanego środkami unijnymi projektu. Spółka realizuje jednak również inne zadania, może na mniejszą skalę, ale nie mniej ważne.

Większość inwestycji „Zintegrowanego Projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko – Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” realizowana jest przy utrzymaniu ruchu tramwajowego. Są jednak miejsca, gdzie konieczne jest wstrzymanie ruchu, bądź wprowadzenie długiego odcinka jednotorowego.

Z tą drugą sytuacją mamy do czynienia np. w Zabrze, gdzie kursowanie tramwajów dwukierunkowych na linii nr 5 Spółka wykorzystuje do prac realizowanych siłami własnymi przez Zakład Torów i Sieci. W ich ramach trwa modernizacja torowiska wzdłuż ul. Bytomskiej od skrzyżowania z ul. Hagera (most nad Bytomką) do ul. Młyńskiej, gdzie kończy się zakres modernizacji zrealizowanej w projekcie z poprzedniej perspektywy. To ok. 3000 metrów toru pojedynczego. Zakres prac obejmuje m.in. wymianę podtorza, wykonanie torowiska na podkładach strunobetonowych ze sprężystym mocowaniem szyn i bezстыkowe połączenia szyn. W planie jest również wymiana słupów trakcyjnych, osprzętu sieciowego i wysięgników. Dzięki temu słupy zostaną zamontowane tylko po jednej stronie torowiska, choć dotychczas były po dwóch stronach. W pierwszej połowie grudnia budowany obecnie tor zostanie wyprofilowany podbijarką i ruch tramwajów zostanie przełożony na nowy tor. Następnie ZTiS przystąpi do prac przy modernizacji drugiego toru.

Chorzów, ul. 3 Maja

W poniedziałek 18 listopada rozpoczęły się z kolei prace w świętochłowickiej Zgodzie, które wymusiły skrócenie trasy tramwajów linii nr 9, które kończą bieg na pętli w Chebziu. Zmiany będą obowiązywać do 8 grudnia. Prace remontowe realizowane są w rejonie przystanku Świętochłowice Zgoda Skrzyżowanie, a obejmują m.in. przebudowę przejazdów drogowo-tramwajowych przez ul. Śląską i ul. Wojska Polskiego, modernizację torowiska wydzielonego oraz przebudowę peronów przystankowych. Ten ostatni

element realizowany jest na zlecenie świętochłowickiego Magistratu.

Wstrzymanie ruchu na części linii nr 9 wykorzystuje Zakład Torów i Sieci, którego pracownicy modernizują fragment torowiska w Rudzie Śląskiej przy Hucie Pokój. Inwestycja obejmuje m.in. wymianę krzyżownicy toru tramwajowego z hutniczym torem kolejowym oraz modernizację fragmentu torowiska wydzielonego od miejsca, w którym zakończone zostało zadanie z unijnego projektu w kierunku Chebia.

Zabrze, pl. Wolności

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Będzinie:

- Na przebudowywanym odcinku torowiska wzdłuż ul. Małobądzkiej wykonawca ułożył ok. 450 m pełnego rusztu torowego. Trwają również prace związane z przekładką kabli energetycznych.

w Bytomiu:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Katowickiej trwają prace wykończeniowe oraz porządkowe. Dobiega końca budowa poszerzonej i wyniesionej platformy przystankowej u wlotu ul. Katowickiej do pl. Sikorskiego.

w Chorzowie:

- Wykonawca rozpoczął realizację zadania od części drogowej inwestycji – prace postępują

od granicy ze Świętochłowicami. Prace torowe prowadzone będą od I kwartału 2020 roku.

w Dąbrowie Górniczej:

- Wykonawca realizuje obecnie prace na odcinku za pętlą w Gołonogu w kierunku Huty Katowice. Na tym odcinku wstrzymany jest ruch tramwajów. Wykonane są już studnie kanalizacyjne, trwa układanie warstw stabilizacji i podbudowy.

w Sosnowcu:

- Na ul. Będzińskiej wykonawca zakończył korytowanie w miejscu drugiego toru oraz rozpoczął układanie warstw podbudowy. Jednocześnie prowadzi prace przy budowie sytemu odwodnienia torowiska.

- W przetargu na wyłonienie wykonawcy dla budowy nowego odcinka linii tramwajowej w Zagórzu nastąpiło otwarcie ofert. Do Spółki wpłynęło 5 ofert, które podlegają teraz weryfikacji i ocenie przez komisję przetargową.

w Zabrzu:

- Trwają prace odtworzeniowe po ułożeniu kabli trakcyjnych na ul. Miarki. Trwa wykonywanie nawierzchni peronów na przystanku Zabrze prof. Religi. Roboty realizowane są w obrębie węzłów rozjazdowych: Powstańców/Religi oraz Powstańców/Wolności. Trwa przebudowa instalacji teletechnicznych. Uzgodniono lokalizację słupów trakcyjno-oświetleniowych.

Będzin, ul. Małobądzka

Zabrze, ul. Religi

Dąbrowa Górnicza, ul. Kasprzaka

Sosnowiec, ul. Będzińska

Zdjęcia: Mariusz Banduch, Mateusz Wiczonek

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego - etap I” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedźmy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Miasto warte symfonii

Opolszczyzna słynie z urokliwych miejsc i niezwyklej historii. Ważnym punktem na turystycznym szlaku jest Głogówek, leżący nad rzeką Osobłogą. Z pewnością jest to miejsce wyjątkowe, skoro w tutejszym zamku Ludwig van Beethoven skomponował IV i V symfonię, a jedną z nich zadedykował właścicielowi miasta – Franzowi Joachimowi von Oppersdorff.

Kompleks zamkowy w Głogówku

Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1076 roku, a jej nazwa nawiązuje do głogu, rośliny należącej do rodziny różowatych. Prawa miejskie Głogówek otrzymał w 1275 roku, w XIV wieku miasto otoczone zostało murami obronnymi. Głogówek do 1532 roku należał do Piastów opolskich, od 1533 do 1560 roku był w rękach rodziny Seidlitzów, a w latach 1561-1810 był własnością rodziny Oppersdorffów. Najwybitniejszymi przedstawicielami tego rodu byli: Jerzy Maksymilian oraz jego syn Jan Jerzy III, który mając liczne potomstwo zatroszczył się o utworzenie ordynariatu i niepodzielność majątku. Ważną postacią w historii miasta był również drugi ordynat Franciszek Euzebiusz (syn Jana Jerzego III), który w czasach potopu szwedzkiego udzielił schronienia w swoim zamku królowi Janowi Kazimierzowi. Oppersdorffowie zarządzali ordynariatem do 1945 roku.

Nasz spacer po Głogówku rozpoczynamy od rynku, na którym zachował się średniowieczny układ urbanistyczny. Bardzo efektownie prezentują się kamieniczki, o ciekawych kostiumach architektonicznych i szczytach z XVIII wieku. Na środku rynku znajduje się późnorenesansowy ratusz z 1608 roku, nad którym od 1880 roku góruje wysmukła, ośmioboczna wieża zegarowa. Na narożach budynku dostrzec można dwie rzeźby Jana Schuberta z Moraw: św. Floriana oraz św. Jana Nepomucena. Od strony wieży, na płycie rynku, stoi kolumna Maryjna, wzniesiona w 1677 roku.

Z rynku udajemy się do gotyckiej kolegiaty św. Bartłomieja, wzniesionej w 1379 roku. Kościół farny był wielokrotnie przebudowywany, a najbardziej znacząca zmiana nastąpiła w latach

1776-1781. Powstał wówczas barokowy wystrój świątyni, który jest dziełem dwóch artystów: rzeźbiarza Jana Schuberta (wykonał stiuki) i malarza Franciszka Sebastianiego (wykonał polichromię). Po północnej stronie prezbiterium mieści się poświęcona w 1651 roku kaplica grobowa Oppersdorffów, z murem alabastrowym epitafium pierwszego ordynata – Jana Jerzego III. W kaplicy warto zwrócić uwagę na przepiękne gwiaździste sklepienie.

Z kościoła św. Bartłomieja udajemy się do północno-zachodniej części starego miasta. Można tu podziwiać zespół klasztorny z kościołem pw. św. Franciszka. Jest to gotycki, jednonawowy kilkunrotnie przebudowywany obiekt, o barokowym wystroju. Świątynia należy do ojców franciszkanów, sprowadzonych do Głogówka w 1264 roku przez księcia opolskiego Władysława I. Na przełomie 1629 i 1630 roku Jan Jerzy III ufundował replikę Domku Matki Boskiej z Loretto. Obiekt obecnie znajduje się we wnętrzu kościoła franciszkanów. Jest to jednonawowa budowla, do której prowadzi po stronach bocznych dwa wejścia. Front domku ozdobiony został rokokowym szczytem, z maryjną glorią. Na ołtarzu ustawiona jest figura Matki Bożej, wykonana z czarnego, hebanowego drewna. Figura ta w 2011 roku została ukoronowana przez kard. Zenona Grocholewskiego, Prefekta watykańskiej Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego. Domek Loretański to odwzorowanie domu, w którym urodziła się i mieszkała Maryja. Głogówek z racji posiadania domku nazywany jest „Śląskim

Loretto”, do którego przybywają liczne pielgrzymki wiernych.

Przy kościele znajdują się zabudowania klasztorne z dziedzińcem. Do klasztoru prowadzi zamknięta półkoliście brama z furta, nad którą umieszczona jest figura św. Franciszka. Skrzydła wschodnie, zachodnie i południowe są dwukondygnacyjne, zaś skrzydło północne - trójkondygnacyjne. Na elewacji umieszczony został zegar słoneczny.

Brama miejska

Obok zabudowań klasztornych w 1634 roku hrabia Jan Jerzy III zlecił wybudowanie repliki kaplicy Grobu Bożego z Jerozolimy. Obok kaplicy znajduje się kamienna nisza, przywieziona z jerozolimskiej Góry Kalwarii.

Z ulicy Klasztornej dochodzimy do ulicy Zamkowej, gdzie znajduje się kompleks zamkowy Operrsdorffów. Obiekt został wzniesiony w stylu renesansowym w latach 1561-1571 i 1584-1606, na fundamentach dawnego gotyckiego zamku Piastów opolskich. Kompleks składa się z tzw. zamku górnego, który jest trójskrzydłową budowlą oraz zamku dolnego, do którego prowadzi wjazdowa sień, z późnorenesansowym portalem, tarczami herbowymi, rzezbami figuralnymi oraz płaskorzeźbą Madonny z Dzieciątkiem. Nad budynkiem bramnym osadzona jest ośmioboczna, barokowa wieża z zegarem.

Podczas przebudowy zamku za rządów Jana Jerzego III wzniesiono cztery wieże, nadające budowli charakter obronny. Pojawiła się również baszta więzienna, przylegająca do murów miejskich. Obok mieści się barokowa brama z 1700 roku.

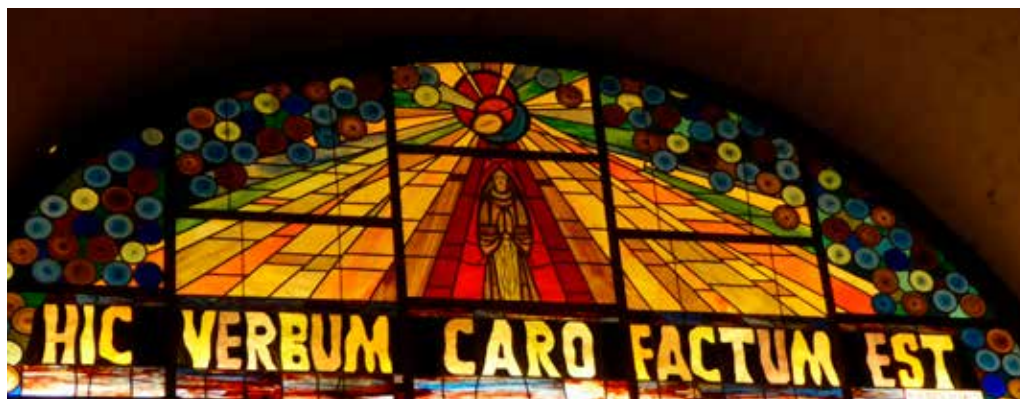

Gotycka kolegiata św. Bartłomieja

Replika Domku Matki Boskiej z Loreto

Rynek ze średniowiecznym układem urbanistycznym i pięknymi kamienicami

Domek Loretański – wnętrze

Późnorenesansowy ratusz z 1608 roku

Obecnie zamek nie jest udostępniony do zwiedzania, trwają w nim prace konserwatorskie. Wokół rozciąga się XVIII-wieczny park przyzamkowy, z zabytkowymi drzewami i stawem. Idąc z ulicy Zamkowej do ulicy Ligonia dotrzemy do zbudowanej w 1595 roku ceglanej baszty strażniczo-więziennej, gdzie obecnie ma swoją siedzibę Muzeum Regionalne. Z pewnością warto się też zatrzymać przy szachulcowym kościele cmentar-

nym pw. Świętego Krzyża, wzniesionym w 1705 roku. Unikatowy charakter ma także górująca nad miastem ceglana wieża wodna z 1597 roku (tzw. wieża Kopernika) przy ul. Młyńskiej, z której drewnianymi rurami dostarczana była woda dla miasta.

**Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Odblaski mogą uratować życie

„Bezpieczniej na drodze - niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” – działania pod taką nazwą policjanci ruchu drogowego przeprowadzili w całym kraju 14 listopada. Nadrzędnym celem tej inicjatywy była troska o bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, ale policjanci zwracali uwagę na każde zachowanie niezgodne z prawem.

Już po raz jedenasty, w ramach akcji, szczególną opieką objęto przejścia dla pieszych oraz przejazdy dla rowerzystów usytuowane na ruchliwych drogach i takie, na których doszło do wypadków z udziałem niechronionych uczestników ruchu drogowego.

Policjanci informują, że bezpieczeństwo rowerzystów i pieszych jest obecnie na wyższym poziomie niż w roku ubiegłym. Obydwie grupy uczestników ruchu drogowego brały udział w mniejszej liczbie wypadków. Co za tym idzie, mniej osób zostało rannych, a co najważniejsze, mniej poniosło śmierć. Mimo wszystko należy przypomnieć, że piesi to grupa niechronionych uczestników ruchu drogowego najbardziej zagrożona wypadkami. Na uwagę zasługuje fakt, iż znaczna część zdarzeń związanych z potrąceniem pieszego ma miejsce na przejściach dla nich przeznaczonych, a przecież w swej istocie przejścia dla pieszych powinny gwarantować im bezpieczne przekroczenie jezdni.

Policja przypomina o obowiązkach kierowców. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, powinien zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu. Ponadto, jeśli skręca w drogę poprzeczną, jest zobowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię drogi, na

którą wjeżdża. Kierującemu pojazdem zabrania się w szczególności wyprzedzania pojazdu na przejściu dla pieszych i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany, a także omijania pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu.

Do niechronionych uczestników ruchu drogowego policjanci apelują o rozsądek na drodze oraz używanie elementów odblaskowych w trosce

o własne bezpieczeństwo nie tylko poza obszarem zabudowanym, ale na wszystkich nieoświetlonych drogach, także w obszarze zabudowanym. Korzystanie z elementów odblaskowych kilkukrotnie zwiększa widoczność pieszego i rowerzysty, przez co kierujący pojazdem ma więcej czasu na wykonanie manewru wymijania bądź hamowania. Jeden mały element odblaskowy może uratować życie!

Źródło: Biuro Ruchu Drogowego KGP

Przy ul. Czempieła w Chorzowie, w sąsiedztwie szkoły podstawowej, otwarto aktywne przejście. Gdy pieszy zbliża się do jezdni, na słupach zaczynają pulsować pomarańczowe światła. Lampy przy przejściu ustawione są tak, by przechodzień był lepiej widoczny, dodatkowo podświetlają się znaki ostrzegawcze. Niebawem podobne przejścia pojawią się w innych lokalizacjach na terenie miasta.

Fot. Piotr Cyganik

Pora na święta!

Jarmarki Bożonarodzeniowe mają w Europie długą tradycję. Coraz częściej goszczą one także w polskich miastach, przyciągając licznych wystawców i gości spragnionych atmosfery sprzyjającej przygotowaniu do świąt. Poziom tych wydarzeń jest coraz wyższy, a organizatorzy prześcigają się w pomysłach. W naszym regionie rekordowe jarmarki trwają nawet przez miesiąc.

Dużą popularnością wśród odwiedzających cieszą się dwa jarmarki organizowane w Katowicach – rozległy jarmark na miejskim rynku i pełen wyjątkowej atmosfery, przesiąknięty duchem niezwykłego miejsca Jarmark na Nikiszu. Pierwszy rozpoczął się już 22 listopada i potrwa aż do przedednia Wigilii, drugi rozpocznie się 6 grudnia i potrwa trzy dni. Obydwa wydarzenia wiążą się nie tylko z bogatą i różnorodną ofertą handlową najwyższej jakości, ale także licznymi atrakcjami towarzyszącymi – w tym ciekawym programem artystycznym. Piątą edycję ma w tym roku Giszowiecki Jarmark Bożonarodzeniowy, zaplanowany na 30 listopada i 1 grudnia br. na placu Pod Lipami w Katowicach. Także w przypadku tego wydarzenia organizatorzy planują ofertę handlowo-gastronomiczną i program artystyczny.

22 listopada rozpoczął się jarmark na rynku w Gliwicach. Tutaj wydarzenie potrwa do 22 grudnia. Wśród atrakcji, obok oferty handlowej, znajduje się interaktywny domek „Chór Aniołów”, Szopka Bożonarodzeniowa i karuzela

Fot. UM Gliwice

Fot. UM Chorzów

wiedeńska. Działa też Świąteczna Poczta, a ostatniego dnia wśród straganów zagości okolicznościowa fotobudka.

Sosnowiecki Jarmark Świąteczny odbędzie się w dniach 10 - 13 grudnia 2019 r. przy ul. Modrzejowskiej. Jak informują organizatorzy, celem imprezy jest zaprezentowanie gościom różnorodnych produktów związanych z czasem Bożego Narodzenia: stroików, bombek, tradycyjnych dekoracji a także wyrobów spożywczych. W trakcie jarmarku odbędą się koncerty kołęd, przedstawienia o tematyce bożonarodzeniowej i bezpłatne warsztaty wykonywania ozdób świątecznych.

Wieloletnią tradycję ma Chorzowski Jarmark Bożonarodzeniowy. W tym roku trwać on będzie od 13 do 22 grudnia, po raz pierwszy na płycie nowego miejskiego rynku. Tradycyjnie, organizatorzy przygotowują moc atrakcji dla gości wydarzenia. Rozbrzmiewać tu będą m.in. dźwięki kołęd w wykonaniu lokalnych zespołów. Nie zabraknie gorącej czekolady i stoisk z ozdobami świątecznymi oraz choinkami.

(kk)

Drodzy Pasażerowie! Zwykle spotykamy się na trasie, gdy za pulpitem tramwaju staram się dowieźć Państwa bezpiecznie i punktualnie do celu podróży. W tramwaju widzieliśmy się nieraz – i mogły się między nami pojawić pewne nieporozumienia. Dlaczego tak było – i co zrobić, aby ich uniknąć? Jak bezpiecznie i wygodnie odbyć podróż tramwajem...? Aby choć w części odpowiedzieć na te pytania udzielono mi fragmentu łamów „Silesia Tram News”. Zatem – uwaga, odjazd!

**widziane
zza pulpitu**

Za ciepło, za zimno

Mimo że wszyscy byśmy chcieli, żeby było inaczej – wskazania termometrów i data w kalendarzu nie kłamią – zima za pasem, a sezon grzewczy już się rozpoczął. Zarówno dla Państwa, naszych Pasażerów, jak i dla nas znowu aktualna staje się kwestia tego, by temperatura w tramwaju zapewniała komfortową podróż – a to zależy również od Państwa.

Często spotykamy się z uwagami, że tramwaje wyjeżdżające na linię prosto z zajezdni są niedogrzone. Wagon oczekujący na wyjazd jest całkowicie wyłączony, a co za tym idzie – nie działa w nim także ogrzewanie. Przychodząc do wagonu przed wyjazdem na trasę – nie później, niż dziesięć minut od planowego wyjazdu – łączymy go w całość, łącznie z ogrzewaniem, jednak gdy pojazd stoi przez kilka nocnych godzin na placu postojowym nie jest w stanie nagrzać się w tak krótkim czasie. Z kolei ze względów bezpieczeństwa nie można pozostawić bez nadzoru na noc kilkudziesięciu załączonych wagonów – stąd zostaje nam uzbroić się w cierpliwość i pierwsze kwadransy pracy na linii poświęcić też na dogrzanie wnętrza tramwaju. Gdy jednak już ogrzewanie pracuje – zastrzeżenia nie ustają. I tak – część podróżnych skarży się, że w wagonie jest za zimno, innym już jest zbyt ciepło, a jeszcze inni przychodzą z pretensjami, że nagrzewnice dmuchają zimnym powietrzem. Ten ostatni zarzut akurat jest jak najbardziej trafiony – każda nagrzewnica wyposażona jest w termostat i powyżej pewnej temperatury wyłączają się grzałki, natomiast wentylator pracuje nadal; ma to zabezpieczać urządzenie przed nadmiernym nagrzaniem się i przepaleniem grzałek. Paradoksalnie więc – im cieplej w tramwaju, tym większa szansa, że któraś z nagrzewnic będzie dmuchać chłodnym powietrzem. Na dokładną temperaturę panującą w wagonie rzadko mamy bezpośredni wpływ – w większości nowych wagonów ogrzewanie działa „zero-jedynkowo”, możemy je tylko załączyć albo wyłączyć, zaś za resztę odpowiada zaprogramowana w systemie temperatura i czujnik temperatury umieszczony w przedziale pasażerskim, a manipulowanie ustawieniami jest dla motorniczego po prostu niemożliwe. W starszych pojazdach zazwyczaj możemy ustawić załączenie części albo wszystkich grzejników – jednak to, jak ciepło będzie w wagonie w pewnym stopniu zależy również od Pasażerów.

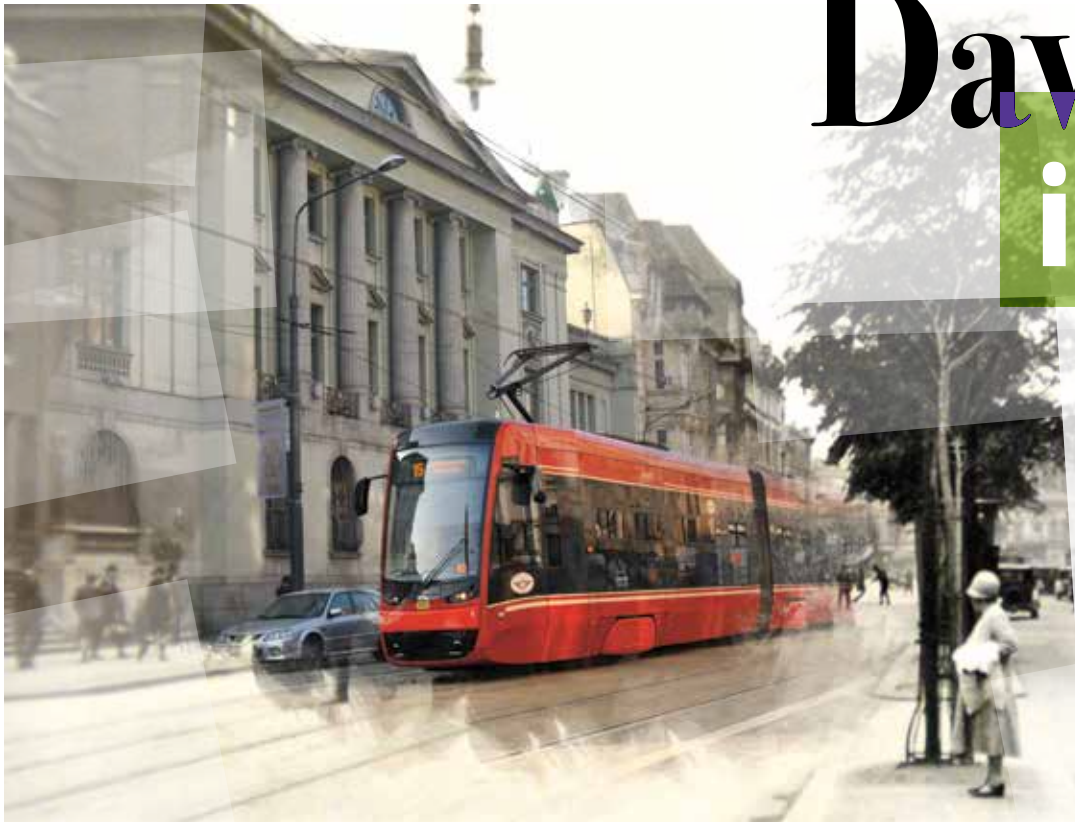
Fot. Mariusz Banduch

Mało prawdopodobne? A jednak. Wielokrotnie spotykam się z sytuacjami, gdy na przystanku do tramwaju wsiada trzech pasażerów, ale każdy otwiera jedną parę drzwi tylko dla siebie – w ten sposób wychładzając wnętrze. Przypomnę też, że wyremontowane lub nowe wagony wyposażone są w dotykowe przyciski otwierania drzwi – „zapamiętujące” dotknięcie. Zdarza się zatem, że przyjeżdżam na przystanek, drzwi się otwierają – a nikt do wagonu nie wsiada, za to wysiada z niego co najwyżej... ciepłe powietrze. Z kolei przechodząc przez wagon na przystanku końcowym nieraz – i to nawet przy ujemnych temperaturach – widzę pootwierane okna. Czy w takiej sytuacji można mieć pretensje do motorniczego, że wagon nie jest odpowiednio ogrzany...?

No właśnie, odpowiednio ogrzany... Tramwaj nie powinien być ani nadmiernie wychłodzony, ani przegrzany. Optymalną temperaturą wydaje się taka, gdy Pasażer wsiada do wagonu, zdejmując czapkę i rękawiczki, rozpinając kurtkę i odbywa podróż w poczuciu komfortu termicznego. Wyższa temperatura nie jest wskazana, choćby z racji zbyt dużych różnic pomiędzy wagonem a jego otoczeniem – co przy częstym wsiadaniu i wysiadaniu może się niekorzystnie odbić na zdrowiu Pasażerów. Dobrze trafił do końca kolejnej wspólnej podróży – mam nadzieję, że tym razem nikomu nie doskwierał ziąb ani gorąco, a przy okazji udało się wyjaśnić kwestię, która od zarania dziejów tramwajów różniła ich obsługę i podróżnych. Do zobaczenia na trasie!

Motorniczy

Dawniej i dziś

Kiedy przeglądamy albumy ze starymi fotografiami, często odnajdujemy w nim miejsca i obiekty znane nam ze współczesności. Mimo upływu lat na archiwalnych zdjęciach dostrzegamy fragmenty architektury, które zachowały się do dzisiaj. I tylko życie zatrzymane w kadrze toczy się w innym rytmie - na ulicach panuje mniejszy ruch, inne są pojazdy, ludzie są ubrani zgodnie z panującą kiedyś modą.

W naszym cyklu zapraszamy do tramwajowej podróży w czasie. Wspólnie szukamy miejsc w różnych miastach naszego regionu, w których od dziesięcioleci przejeżdżają tramwaje. Porównujemy zdjęcia wykonane przed wielu laty ze współczesnymi fotografiami, wykonanymi dokładnie w tych samych lokalizacjach.

Dawniej

Fot. Archiwum PKT Katowice

Będzin, 1933 r. Angielski wagon na trasie z Będzina do Czeladzi

Dziś

Fot. Mateusz Wiczorek

Będzin, 2019 r. Tramwaj linii nr 42, jadący z Będzina do Czeladzi

Warto zamówić reklamę

SILESIA
TRAM NEWS

SPRAWDŹ! TEL. 32 2413 374

Tramwajem przez świat

W poprzednim wydaniu miesięcznika zamieściliśmy zdjęcie tramwaju w Helsinkach.

Zachęcamy do dalszego udziału w naszej zabawie i do rozwiązania kolejnej fotograficznej zagadki. Wśród tych, którzy wykażą się spostrzegawczością i wiedzą, rozlosowane zostaną nagrody ufundowane przez Tramwaje Śląskie S.A. Z laureatem poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do 15 grudnia na adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów lub na adres: biuro@agencjamedial.pl

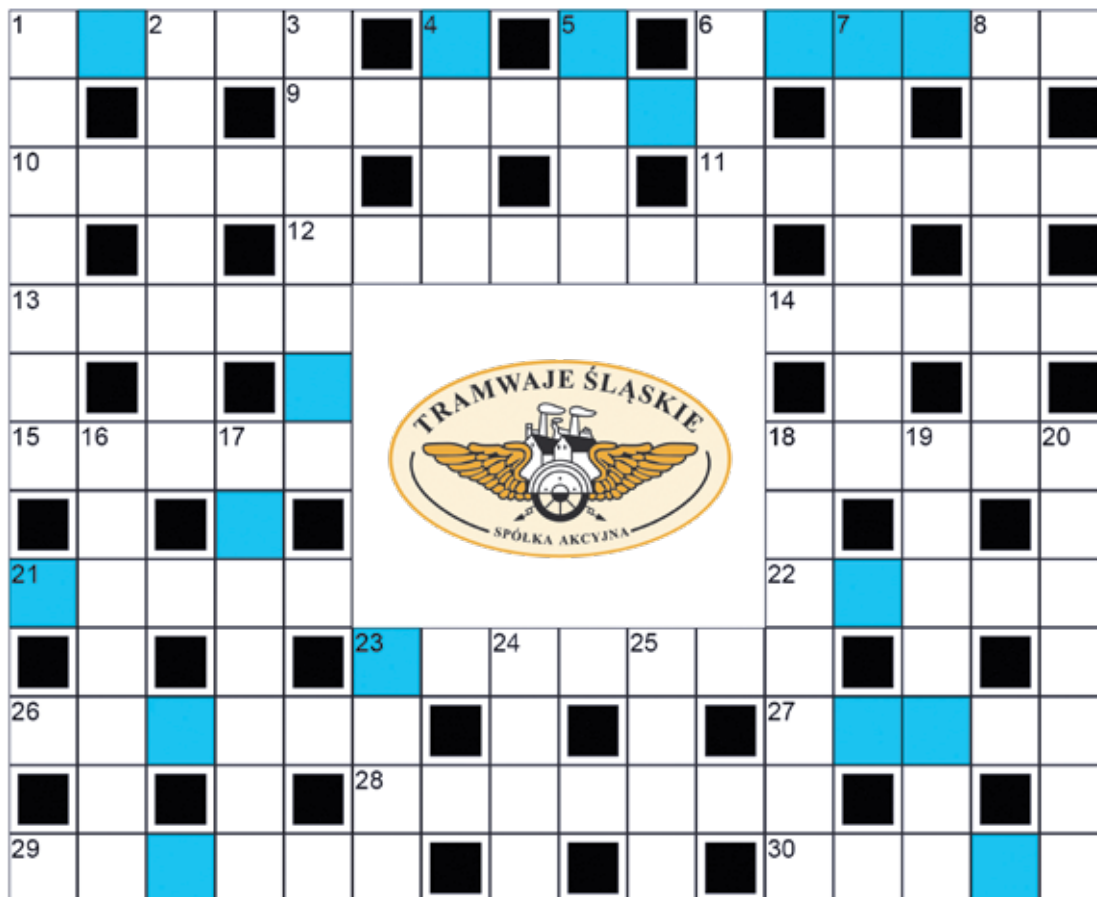
Helsinki, Finlandia

Gdzie wykonano to zdjęcie?
Należy podać kraj i miasto

Zdjęcie ze zbiorów Władysława Handzela z Mazanowic

Krzyżówka panoramiczna

Litery w kolorowych kratkach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 15 grudnia na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).
Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.

POZIOMO:

- 1) niezbyt nosa.
- 6) tężyzna fizyczna.
- 9) wielki poemat epicki.
- 10) występ muru.
- 11) myśl przewodnia.
- 12) leczy bez uprawnień.
- 13) imię Eastwooda, aktora.
- 14) Krystyna, aktorka.
- 15) błazniane naczynie na mleko.
- 18) owiec - na hali.
- 21) posąg.
- 22) króciak lub łąta.
- 23) buja się u zegara.
- 26) kolega leśniczego; gajowy.
- 27) bywa z baldachimem.
- 28) potrawa z nogi świni.
- 29) sproszkowany tytoń.
- 30) ułożenie zębów szczęki i żuchwy.

PIONOWO:

- 2) mały piejący ptak.
- 2) milion bilionów.
- 3) ostatek.
- 4) ocena jurora.
- 5) tchnienie.
- 6) klatka na taśmie filmowej.
- 7) skrzypią czasem u drzwi.
- 8) koleżanka tkaczki.
- 16) stan przy granicy z Meksykiem.
- 17) błąt operatora maszyny.
- 18) duży pies ratowniczy.
- 19) jedzie tramwajem.
- 20) lubi dobre jedzenie.
- 23) ktoś sprytny.
- 24) targowa lub sportowa.
- 25) jednostka siły w układzie CGS